

Защо да компостираме?

Органичните отпадъци – всички растителни, градински и хранителни остатъци, които гният, представляват близо половината от цялото количество отпадъци, което изхвърляме всеки ден. Ако вместо да компостираме органичните отпадъци ги изхвърляме в кофата, те отиват на сметището, където се смесват с най-различни видове други отпадъци, разграждат се много бавно и образуват метан – отровен газ със силен парников ефект, образуват кисели утайки, които прониквайки в почвата замърсяват и нея, и подпочвените води.

Как да компостираме – 10 основни правила

- **Основа:** поставете в основата 5-10 см съчки или клонки, за да може купчината да „диша“. Изсипвайте органичните отпадъци върху тази основа.
- **Въздух:** купчината с органични отпадъци трябва да има достатъчно въздух, за да не образува газ метан, докато гние. За целта е достатъчно да разбърквате купчината 1-2 пъти месечно.
- **Вода:** при гниенето на органичните отпадъци влагата в тях се изпарява, затова и купчината постоянно намалява размера си. Добре е в по-горещите и слънчеви дни да проверявате нивото на влажност на компоста – на пипане трябва да е влажно колкото изстискана гъба за миене.
- **Сух / мокър материал:** За максимална ефективност на гниенето най-важно е съотношението между сухите и мокрите отпадъци. При възможност, добре е да покривате всеки пласт мокри отпадъци с пласт сухи отпадъци, за да избегнете миризмата на гниене.
- **Сухи растителни отпадъци,** богати на въглерод: слама, семена, окапали есенни листа, гървени трески и стърготини, малки съчки, пепел, картон, царевични кочани, фъстъчени черупки, борови иглички.

– **Мокри растителни отпадъци,** богати на азот: зелени растителни части, окосена трева, сено, животински тор, плевели, остатъци от плодове и зеленчуци, зелени листа, употребено кафе, чаени пакетчета, остатъци от сготвена храна и груги.

- **Размер на материалите:** колкото по-ситно, толкова по-бързо става на почва.
- **Сезон:** през зимата компостът става по-бавно, поради по-ниската температура.
- **Температура:** при разграждането на органичните отпадъци, температурата на компоста естествено се покачва. Оптималната температура е между 40 и 65 градуса по Целзий.
- **Размер на купчината:** купчината трябва да е най-малко 1 кубичен метър.
- **Узряване:** когато купчината достигне максималния желан от вас размер, покрийте я със стара черга, за да се загържа влагата и температурата.
- **Готов компост:** прилича на леко влажна почва, изглежда еднороден, тъмен, мирише на земя. Полученият материал се пресява, за да се отделят по-едрите частици, които отново могат да се върнат за доразграждане.

Източник: Klickitat County Solid Waste: JohnLf@KlickitatCounty.org

Настоящата публикация се издава в рамките на проект „Климатът зависи от нас“ – засилване на гражданското съзнание и участие по отношение на проблемите, свързани с климатичните промени, в училища и местни общности в Западна България

Проектът е финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество чрез Фонда за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

фондация
екообщност

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКАТА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

За Земята
Приятели на Земята България

тел./факс: 02/951 54 46, 0878 67 42 97
ел. поща: bepf@bepf-org.bg
www.bepf-bg.org

тел./факс: 02/943 11 23, 0896 62 88 08
ел. поща: info@zazemiata.org
www.zazemiata.org

фондация
екообщност

За Земята
Приятели на Земята България

Компостиране

КРАТКО РЪКОВОДСТВО

фото: <https://schoolgardening.rhs.org.uk>

Компостът е „черното злато“ за почвата. Компостът подхранва почвата, изгражда структурата. Когато той се смеси с останалата почва от градината, подобрява киселинността и развитието на растенията. Колкото по-дълго време почвата се обогатява с компост, толкова по-плодородна става тя. Ако поне четири години почвата се подхранва с компост, то в следващите няколко години няма да има нужда от никакви други стимуланти. Получават се вкусни зеленчуци, красиви цветя, чист двор, екологично чисти храни, отглеждани без изкуствени стимулатори, като същевременно се намалява количеството на отпадъците.

Начини за компостиране

Домашно компостиране

Изкопайте гупка и я покрийте.

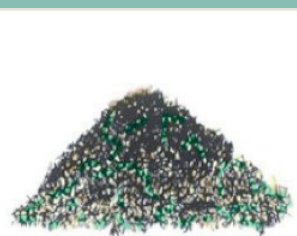
Предимства:

- Ниски разходи.
- Лесна поддръжка.

Недостатъци:

- Не е подходящо за голям обем отпадък.
- Изисква определено пространство за 1 година и повече.
- Земята може да замръзне през зимата.
- Препоръчва се главно за хранителни и градински отпадъци.

Купчина

Предимства:

- Без разходи.
- Лесна поддръжка.
- Позволява лесното наблюдаване на материала.

Недостатъци:

- Изисква голямо пространство.
- Компостираната купчина има опасност да се разпространява.
- Горещината намалява активността на микробите.
- Ниско ниво на компостиране.

Палетна система

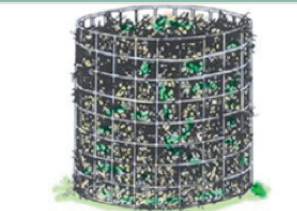
Предимства:

- Сравнително евтино.
- Материалът е събран.

Недостатъци:

- Палетите са различни размери и понякога счупени.
- Използваните палети в повечето случаи изглеждат неприветливо.
- Тежки и трудни за преместване.
- В неподвижна система се очаква ниско ниво на компостиране.

Система за събиране от телена мрежа

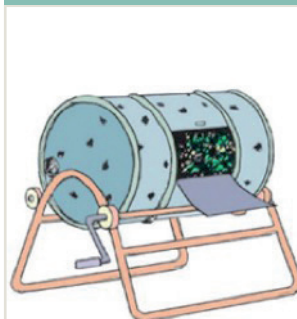
Предимства:

- Малка инвестиция.
- Лесна за изграждане.
- Може да бъде направена от винилова или стоманена мрежа.

Недостатъци:

- Системата лесно може да се смачка или прегъне.
- Има тенденция към изсъхване на материала.

Компостиране в бидон или варел

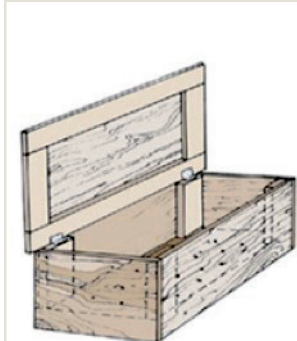
Предимства:

- Лесно обръщане на компоста; не се разпилява; не мирише.
- Получаване на компост за много кратък период.

Недостатъци:

- Изисква повишено внимание при компостиране, за да се получи добър резултат.
- Сравнително скъпо съоръжение.
- Пълен варел с компост става доста тежък и труден за обръщане.
- Трябва да се компостира на части, така че да може винаги да имате пресен материал.

Легла с Червен калифорнийски червей

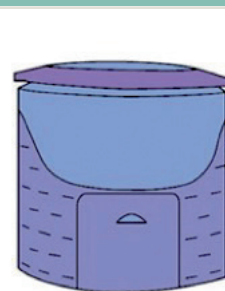
Предимства:

- Може да се компостират хранителни, хартиени и градински отпадъци.
- Може да се нарави толкова голям, така че да съответства на обема отпадъци.
- Произвежда се високо качествен тор от ЧКЧервей.

Недостатъци:

- Трябва да се защитят червеите от слънцето и от измръзване през зимата.
- Изисква ежедневни грижи.
- Сравнително трудоемко начинание.
- Твърде голямата влага не е добра за червеите.

Пластмасова система

Предимства:

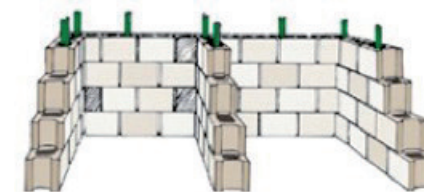
- Компактен размер.
- Устойчив на вредители.
- Не се мокри от дъжда.
- Пластмасовия съд намалява загубата на влага.
- Няма миризма.

Недостатъци:

- Има определен капацитет.
- Относително скъпа е.
- Вратата може да не се отваря много лесно, особено ако компоста се е събрал на дъното на системата.

Професионално компостиране

Двусекционна система за обръщане

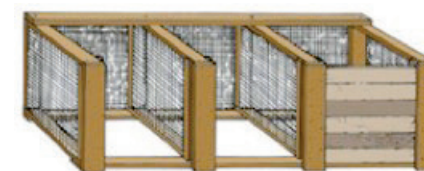
Предимства:

- Може да се произведе високо качествен компост за кратък период от време.
- Позволява компостиране на голям обем отпадък.
- Бетонната секционна система е здрава и дълготрайна.

Недостатъци:

- Изисква голяма инвестиция.
- Изисква интензивен физически труд.
- Изисква повишено внимание при следване на упътването за компостиране, за да се постигне добро компостиране.

Трисекционна система за компостиране

Предимства:

- Може да се произведе компост за кратък период от време.
- Позволява компостиране на голям обем отпадъци.
- Здрава и дълготрайна.

Недостатъци:

- Може да е скъпо построяването на такава система.
- Изисква повишено внимание при компостирането, за да се постигне добър резултат.
- Изисква интензивен физически труд.
- Изисква голямо пространство.